

R E G É L Ő.

PESTEN Csötörtökön Aprilis 4^{kén} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csötörtökön.
Évnegyedi díjja helyben 1 ft. 36 kr borítéktalanul; postán 2 ft ezüstben.
Három évnegyedre helyben 4 ft 48 kr; postán 6 ft.

E l ő s z ó.

Mosolygó kisdedkint repked a' REGÉLŐ, szeretett honunkban feltűnt legelsőbb szépművészeti magyar folyóirásnak első szülöttje, becses nemzőjének a' magyar nagylelkűségnek (mellynek egyedül köszönheti létét) ápoló kegyes karjai felé; mosolyogva örvend születésén, nem sejdítve a' talán reá várakozó zivatart, melly békes pályája fölé tornyosodni készül, 's mellyel még vivnia kelletik, mi előtt gondtalan csendes létében megerősülhetne. Csak Te, Kedves Haza, bátorságosithatod őtet e' veszély ellen, csak Te nyújthatsz neki erőt, mellynek hathatós segedelme mellett a' netalánti fergeteggel mérközhessek. Nyájasan köszönt-meg tehát minden Hazafit a' csinos pályában udvarló Regélő, 's midőn kebléből a' kellemes tavasz nyiltával tisztelt Olvasójának kedveskedve illatos ibolyabokrétát nyújtana, egyszersmind szerény hangon esdeklik nagylelkű Jótevőji előtt, hogy őtet a' mostohaság vesszeje alá jutni ne engedjék!

Hogy ezen folyóírás előkövetjei, t. i. ismételt hirdetményeim nem a' sivatag pusztá levegőjébe szórt üres hangzatok valának, hanem inkább a' kegyes honleányok, 's hazafiaknál szokott magyar sziveségre találtak, bizonyítja ezen lapoknak valódi megjelenése. Pártfogóim segedelme hozá azokat létre; adja a' kedves magyar nyelv terjedésének diadalt sugárzó ege, hogy fogadott ígéretimet egész értelmökben 's nem sokára teljesithessem. Ha valamennyi olvasóim minden előadásimban teljes elégedést nem lelnének, vegyék, kérem, kegyes fontolóra, hogy e' zsenge intézet, még most, minden igyekezetem mellett se volna

talán képes teljesen meg felelni a' köz várakozásnak. Tar-
tsák, könyörgök, szemeik előtt lelkes hazánkfiának Szé-
chenyi István grófnak ama szép jelszavát, hogy idővel
a' kisedd makkból-is termő tölgyfa lesz. Ad-
dig-is, míg e' boldogító képzet megvalósul, nem fog ha-
nyatlani törekedésem, 's meg nyugtatásomra Baróti Szabó
Dávid eme mondásával biztatom magamat :

Mindennek szájíze szerint nem jártam-el? — A' ki

Mindennek kedvét tudta találni, ki volt?

Ennek az, annak emez tetszik, vagy vissza; de tán lesz

Ollyas is itt, melly lesz mindenik ínye szerint. —

Hálás köszönetemet nyújtom ez alkalommal ama szá-
mos honleányok és hazafiaknak, nem a' magam, hanem
kedves nemzeti nyelvünk nevében, kik a' két magyar ha-
zából és annak rokon tartományaikból vetekedve siettek
ezen első magyar szépművészeti folyóírás létesítését kegyes
ápolásukkal eszközteni. Hogy pedig lássa a' tisztelt haza,
milly tűz lobog lelkes leányainak-is a' honi nyelv terjedé-
sét ohajtó szép keblökben, im közlöm mélyen érzett halám
emlékéül azoknak becses és örök tiszteletre méltó nevei-
ket, kérvén egyszersmind őket, hogy ezen folyóírást to-
vábbi pártfogásra 's ajánlásra méltatni ne terheltessenek.

A' Szerkesztő.

AZ ELŐFIZETŐ SZÉPNEM.

Ő Királyi Felsége MARIA ANNA KAROLINA, magyar
ország ifiabbb Királynéja 's a' t.

Fenséges Fő Hercegné ZSÓFIA FRIDERIKA DOROTHEA,
's a' t.

Antunovits Anna, Latinovitsné asszonyság.
Bánhidi Sarolta, Nyéki Mihályné.
Baranyay Julianna assz.
Bekella Erzsébet, Takácsy Györgyné.
Bémer Emilia és Borbára báró kisasszonyok.
Bogdanovitz Karolina assz.
Borbély Amalia, Bánffy Pál báróné.
Csák Borbára, Vigyázóné assz.
Csertán Rozália, Sellyei Elekné.
Csilléry Klára, Földváry Gáborné.
Derekásy Zsuzsanna, Palugyayné assz.
Egri Vilhelmina, Detrich Lajosné.
Eötvös Katalin assz.
Fejér Magdolna kisasszony.
Földváry Erzsébet kisassz.
Gaál Ludovica kisasszony.
Garay Therézia assz.
Ghyezy Zsófia, Huszárné assz.
Grantsák Katalin, Gamperlné assz.
Gyürky Johanna, Szirmay Ádámné.
Haan Minka, kisasszony.
Halácsy Anna, Földváry Lajosné.
Havas Josephina assz.
Hertelendy Károlyné assz.
Horny Borbála, Baranyayné assz.
Horváth Emilia assz.
Inczedy Katalin báróné, Szillasy Józsefné.
Iszlay Anna, Komáromi Sándorné.
Jankovits Julianna kisasszony.
Jochmann Amalia, Hajnaldné assz.
Juhász Emilia kisassz.
Kállay Erzsébet, Jósika Miklós báróné.
Kállay Miklósné assz.
Kamochay Julianna, Waltherr Lászlóné.

Karacs Rozalia kisassz.
 Keller Katalin, Sztrokay Antalné.
 Kiss Erzsébet, Vörös Zsigmondné.
 Koller Therezia, Meszlény Simonné.
 Kovács Therezia, Litteratiné assz.
 Kubinyi Josepha, Nyáry Antalné.
 Majthény Erzsébet, Aszalay Lászlóné.
 Mariássy Ilona, Fáy Ferenczné.
 Martinkovits Therezia kisasszony.
 Mayerhöfer Maria, Fésűsné assz.
 Miksa Rozália assz.
 Missits Julianna, Halácsyné assz.
 Niemyska Angelica báróné, Gyikáné assz.
 Pajor Eleonora kisasszony.
 Pap Anna kisassz.
 Péli-Nagy Judith, Pázmándyné assz.
 Perger Anna Maria, özvegy Kultsár Istvánné.
 Pichler Aloyzia, Zlinszky Jánosné.
 Plathy Constantia, özvegy Nagy Barnabásné.
 Poroszlay Francziska, özvegy Ferdényi Józsefné.
 Prónay Zsófia báróné, Podmanitzky Lajos báróné.
 Rezsni Antonia assz.
 Schwahhoffer Aloyzia, Prégardt Józsefné.
 Schweidl Vilhelmina, Vojnits Györgyné.
 Sebestyén Rozália, Kacs Kovicsné assz.
 Szabó Erzsébet kisassz.
 Szajdi Erzsébet, Dósáné assz.
 Szalay Anna, Forintosné assz.
 Szalay Maria, Beretvás Pálné.
 Széchényi Julianna gróf kisasszony.
 Szokoly Anna assz.
 Szögyény Antónia, Bohus Jánosné.
 Tassy Zsófia Kisassz.
 Teleky Borbára grófné, Ráday Gedeon grófné.
 Tibolth Constantia, Muray Józsefné.
 Trattner Maria, Károlyi Istvánné.
 Ugray Agnes Kisassz.
 Ujjady Etelka Kisassz.
 Vay Anna, özvegy Komáromi Györgyné.
 Vedres Rozália, Korda Jánosné.
 Wolkenstein Alexandrina gróf kisasszony.
 Wurmbrandt Francziska grófné, Széchényi Lajos grófné.
 Zomborcsevits Aloyzia asszony.

A' jövendőket-is közleni fogjuk.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

Soproni kádárlegény.

N é p r e g e. *)

1.

A' kellemes erdőkkel és szőlőtőkkel megrakott viritó hegyek által környékezett Sopron városából tiszta májusi napon indult-ki ottani szokás szerint egy sereg ifiú, 's leány, hogy a' szőlőben dolgozó napszámosok után lássanak, 's nekik segítsenek. Valamennyin úgy valának öltözködve, mintha bucsúra szándékoznának menni. A' legények ásókat, 's kapákat, a' szüzek, kiket arany fejkötő, rövid ingúj, testhez szoruló váll, redős szoknya diszesite, hófehérségű ruhákkal takart, 's eleséggel teli kosarakat, vagy pedig a' nap sugarai és szállongó bogarak elűzésére zöld ágakat vittek. Ártatlan fecsegés, 's vidám danolás közt lépdeltek előre. Csak egy pár, a' leg szebb közülök, maradozott-el néha néha az enyelgő seregecskétől, t. i. József, amaz iparkodó kádárlegény, és gazdájának leg fiatalabb leánya, Zsuzsi.

József Moson vármegyei Nezider helységben született, hol anyja egy szőlőt, 's házacskát birt, ki férje 's több gyermekei holta után hiven gondoskodott meg maradott egyetlen fija nevelése felől. Ez 14-dik évkorában Mátyás mesterhez egy igen ügyes soproni kádár és vagyonos borkereskedőhöz jutott, 's nála mesterségbe állott. Rövid időn nem csak természeti tulajdonságai, hanem szorgalma, rendszeretete, 's példás viselete által-is mesterének leg nagyobb kedvébe járt. Még minekelőtte tanulási esztendejit kitöltené, már is haszonvehetőbb volt, mint sok első legény szokott lenni. Nem csak minden idegen kéz segedelme nélkül tudá öszve rakni 's meg abroncsolni a' hordót, hanem gyakran, ha illyes edény vagy menyasszonyi adományul, vagy valamelly asszony, 's leány számára rendeltetett, csinos és furcsa gondolatú faragásokat vagy elmés versecskéket vésett reá. Mesterének tulajdon, vagy

*) Hálás köszönettel fogadunk honunkat érdeklő illy regényes történeteket, csak csinos 's könnyű írásmódban készüljenek,

kibérlett szőlejiben nem csak jól értett a' kapálás, metszés, döntés, gyomlálás, levelezés, oltás, karóveréshez, hanem mesterének felvigyázata alatt a' préselt, vagy törkölyéről levonandó borral-is ügyesen tudott bánni. Zsuzsi, mint-hogy bátyjai 's néneji már ki voltak házasítva, most már csak egyedül vala atyja házában.

A' fekete hajú József legénységre-is felszabadult, eleven, izmos, szép termetű, 's húséges ifioncz, — Zsuzsi tizenhét esztendő, hó és rózsza kellemeivel diszló, dióbar-na hajú, fekete szemű levén, — nem csuda, ha a' két fiatal személy mindennap látván egymást költsönös vonzódásra hajlottak, 's ezt, bár az atya avval gondolni nem lát-szatott, nem is titkolták.

Egy idő mulva szükségesnek tartá a' Mester, hogy József vándorlani menjen, nem csak azért, mivel ezt a' rendszabás és czéhbeli szokás kívánná, hanem mivel gondolá, hogy Józsefnek még tanulni kellene, mikép üzík máshol a' kádárságot és szőlő-mivelést, sőt azt is remél-hette, hogy majd a' vidékiekkel kötött kereskedési ügyei-ben soproni mesterének javára eljárhatna, 's termékei, készítményei eladását eszközölhetné. A' Mester már-is más legényt fogadott József helyébe, 's ennek a' követ-kező napokban utra kellett vólna indulni. A' szerelmes ifiú, midőn az elválásra 's egyszersmind Zsuzsikájára gondolkodék, minden erejét öszve szedé, 's a' mennyiben tőle kitelhetett, leánykáját is biztatni törekedett, elejébe ter-jesztvén, hogy reá nézve ezen elválás szükséges és hasz-nos, 's mivel az örökké tartani nem fog, könnyen türhető leend; de a' természeténél fogva féltékeny Zsuzsi mind ezeken, bár milly jól átlátta-is azoknak alaposágát, meg nem nyughaték.

2.

Éppen ezen tárgyról folytatá a' kedves pár beszédét, midőn az említett polgárfiak 's leányok társaságából hátra maradozott. A' jó ifiú minden kitelhető igyekezettel vi-gasztalá megfélemlert szerelmesét, 's legszentebb esküvé-sek között ígéré neki változhatlan szeretete állandóságát: De Zsuzsika minden oktámogatást meg vetett, 's József-

nek csak erőszakos tusakodással szerzett állhatatoságát könnyelműség, hidegvérűségre magyarázá.

„Menj csak — mondá neki végre hevesen — tudom én már millyenek a' férjfiak, eleget hallottam felőlök beszélni, 's te se vagy egy hajszállal-is jobb a' többinél. O te könnyen beszélhetsz; te el még messzire a' nagy világba, hegyen völgyön, országon, tengeren túl, 's jól tudjuk a' közmondást; Más város, más leány. Én, majd itthon ülök aggódva, nem fogom hollétedet tudni, vagy hogy életben leszel-e, — szürkületkor, vagy ha gyertyát gyújtunk, szugolyba ülök, és sirok. — De nem, nem, barátom! ne hidd ezt, 's ne -is képzeld magadnak! mert mig te vándorlason leszel, én addig férjhez megyek, — ó éppen most akar egy derék fiatal mester apámtól meg kérni; — egy mesternek a' vándorságról meg jött fija, ha templomba járok, utam közben csak azért várakozik mindenkor reám, hogy láthasson; Lőrincz ama gazdag özvegy aranymives örömet rakná meg mind a' tiz ujamat arany gyűrűkkel. No de, jó az Isten, jót ad! majd igyekszem nevedet elfelejteni, nem akarlak többé életemben - is látni, még csak kérdezősködni se fogok leveleid iránt.

Ekkép, a' mint gondolá, szorongatott szívét végre ki öntötte, 's ki ragadván magát József karjaiból, már jó előre haladott társnéjához szökött, 's a' nélkül, hogy többé csak egyszer-is hátra tekintene, atyjának szőlejébe ment.

3.

József-is oda igyekezett, bár jól érzette, leánykája mennyire félre ismerné, 's milly keserűen szomorítá meg őtet. El érvén a' szőlőbe, annak túlsó végére ment, 's miután néhány munkásokkal szóllana, maga-is dologhoz látott. A' durczás szerelmesek jó darab ideig maradtak ezen helyezetben.

De lassan lassan eszökbe juta, milly bohóság volna tőlök, együtt létöknek vég órájít feleskedés 's haraggal keseríteni. De a' perlekedők mindenike azt tartá, hogy neki van igaza, és így az engesztelésre teendő első lépésre egyikök sem akará magát szólni.

Azonban éppen nem volt reá szükségök, hogy az egymással össze ütközést meg könnyítsék; mert bár közöttök számos szőlőtők maradtak, még is közelíthettek egymáshoz, 's nem kellett ellenkező irányzatban eme találkozást keresni. Nem sokára csak 3—4 szőlőtő volt köztök az elválasztó fal, mellyeknek lombjai közül egymásra kacsinghattak.

„Csak ugyan jól döntöttem én ezt a' szalafehér szőlőt; milly szépen hajt, és terem!“ így kezde József magában megszóllamlani, de a' világért sem olly hangon, mint-ha Zsuzsihoz beszélné.

„Az én hamvas szőlőm gyönyörűn mutatja magát 's változó gohéromnak még alig van borsónyi nagysága, még is már piroslik!“ monda Zsuzsi hasonló hangon. De még mintegy csipősen ezt tevé hozzá: „Ha majd meg puhul, 's megfehérlik, ki fog vallyon engem a' szüreten segíteni, midőn majd leszedem!“

(Folytatás következik.)

II. JELES MONDÁS. *)

Asszonyi Rendeltetés.

Szilajságunk szelidíteni
 Mérsékelni tüzünket,
 Gondunk, terhünk édesíteni
 Lelkesíteni bennünket:
 Ez a' szép 's nagy kötelesség
 Mellyet rendelt tenéked
 Ó Asszony! a' teremő ég,
 'S az egyszersmind fő éked.
 Asszony! ki meg felelsz ennek,
 Te vagy a' jó 's nagy Istennek
 Legszebb, leg jobb áldása,
 Boldogságunk forrása!

Kisfaludy Sándor
 Bold. Szer. 158 D.

*) Le kötelezettnek fogja magát érzeni a' Szerkező, ha a' tisztelt hazafiak akár honi íróinkból, akár a' külföldi könyvekből illyes ki szemelt jeles mondásokat közlendének vele.

III. K Ö L T É S Z E T.

Asszonyi Diadal.

Bár a' világ hódítója fejedelmi székére
 Halmozzon-is koronákat, szórjon kincset népére,
 Leg bájosabb, felségesebb fényt gyűjtsön-is magának,
 Ossza bár ő pazérolva penztárát országának,
 Bő kebléből a' természet öntse drága kincseit
 A' földre, 's hasonlithatlan nagy becsű remekeit;
 Még-is csak Egy lesz, melly mindent bájfényével meg előz,
 Mondjuk hangos örömszajjal: „Csak asszonyi szépség győz!”

Ha Te, művész jutalmául, a' Nemes tetteiért,
 Lelki felemelkedésért, munkás ész műveiért
 Tiszteletet, dicső hirt, gyöngy, arany, 's drága köveket
 Nyujtanál, vagy akár millyen ajándéki kincseket
 Mind ezeknek egyike se volna igaz jutalom,
 Mellyet adna bár milly bőven a' dúsgazdag hatalom.
 A' lélek tisztább mélyében egy örök vágy sohajtja.
 Az édes bért, 's ezt csak Asszony kegyesége oszthatja!

Nagy a' király, koronája tiszta ékeségében,
 Nagy a' bölcs, ha mérő csészét ingatlan tart kezében,
 Nemes a' hős, ha olajfa ágat szerez honjának,
 Dicső polgár, ki jobb létet teremt, nyujt hazájának;
 De mind ezen kör csillagi hal'ványabban rezgenek
 Ha tiszta nap sugarai szép szemekből fénylenek,
 'S a' szép homlokról gyönyörű koszorúban egy virág
 Tündöklök, 's ez az asszonyi szeplőtelen méltóság.

Az olaj vad hullámoknak dühét is engeszteli,
 A' bölcs egy okos szóban-is elégedését leli,
 Kavicsának a' kis patak csucsát mossa simára,
 Le konyul a' vérző pallos a' király szent szavára;
 De, — mi idők mérge között hatalomnak nem hódolt,
 Leg szentebb jót gunyakazajjal, meg vető hangon csufolt,
 Mind azt szelid mérsékléssel egy kéz engesztelheti
 Ha az asszonyi nyájasság édesdeden illeti.

Ha az alacsonyság lelke már mindent össze zavart,
 Hizelkedés tűzbe borít, szemtelenség felkavart,
 'S el aludt a' tiszta világ setétség homályában,
 A' források elapadtak szabadság országában,
 Ha már többé nem sarjadzik a' munkás élet fája,
 Nem foganszik már a' jónak gyümölcsöző csirája,
 Akkor se fog elsüllyedni, egy rendithetlen kőszál
 Az asszonyi erény; mert ez örök évekig fen áll!

IV. NEMZETI SZOKÁS.

A' Nádorisván és Országbiró Hitvесеiknek innes-pies foglalatoságaik a' Magyar Királynék koronázásakor.

1.

Számos oklevelek bizonyítják, hogy magyar ország nádora, ki már Kéza Simon szavai szerint a' magyar nem-esek javára szokott választatni, és ki a' törvények rendelkezéséből a' király helytartójának fényes hivatalával diszeskedik, — szinte ugy az ország bírāja, a' magyar apostoli királyok törvényszerinti személyes jelenléte, — hazzánkban a' leg főbb hivatalt viselik, és hogy a' királyok 's királynék koronázásaik alatt az innespies pompa leg főbb foglalatoságait viszik véghez. De hogy ős eleink a' királynék koronázása alkalmakor országunk ugyan azon fő zászlós urai hitvесеiknek hasonló igazakat tulajdonítottak-e, hasonló meg különböztetési elsőségekkel diszesíték-e őket, leg inkább azon okból maradott ismeretlen előttünk, hogy honi törvénytudósink kevesebbé ügyeltek mind eddig az asszonyságokat illető igazakra, sőt gyakran történt, hogy a' királynék koronázása idejekor, majd a' nádori majd az országbirói hivatal volt megürülve, majd ezen fő méltóságok meg valónak fosztva hitvесеiktől. Érdemesnek tartjuk tehát, hogy a' hajdankori régiség emlékei segedelmével újabb fényre hozzuk őseinknek hosszas szokás által lelkesített ama rendelkezéseiket, mellyeknél fogva a' nádorisván és országbiró hitvesére a' magyar királynék koronázásakor bizonyos innespies foglalatoságokat biztak, — szorgosan vigyázzván arra, ne hogy, midőn a' hajdan reájok bizott fényes hivatal öregbedését magyarázzuk, a' történeti hiteleség szabásaitól félre térjünk.

2.

Királynéinknak a' XVI-dik század elejétől fogva fennmaradott koronázásuk rövid és silány leírásaik igen keveset juttatnak tárgyunk világosítására, minthogy csak futólag említik a' királynék koronázása alkalmával jelen volt kísérő udvari asszonyságokat. Hogy Anna királynét, I-ső

Ferdinand magyar király hitvesét mind udvari, mind egyéb nemes asszonyságok kísérték, 's hogy e' nemes asszonyok a' pompás királyi ebédnél a' királyi asztal bal felén ültek, hasonévű irományokból tanuljuk. *) Azt-is olvastuk, hogy Mariát, Maximilian császár és király hitvesét koronázása alkalmával részint magyar asszonyságok, részint országunk nagyjai vezették a' trónusra, 's később, midőn letérdelne, ugyan azon asszonyságok gyámolva tartották. Sőt az új királynénak azon tisztelet-is adatott, hogy ebédlése felett az udvarló ország nagyjain kívül még néhány elsőbrendű asszonyságok-is szolgálnának neki. —

(Folytatás következik.)

R e j t v é n y.

A' magyar írók rejtett szónak, talánynak, mesének, találós mesének, mesés kérdésnek nevezik a' rejtvény neveit, és így náluk majd minden csak mese. Ki nem látja pedig által, milly hiányos ezen elnevezés, 's milly szükségünk vagyon a' rejtvény neveinek más valamelly célirányosabb, 's határozottabb elnevezésére. A' Németek 's Francziák többnyire a' görög nevezeteket tarták-meg, vagy ön nyelvükön szabtak azoknak czimeket. A' Magyarok azonban sem ezen idegen nevezetekkel élni, se magyarra fordítani nem akarták a' rejtvények neveit. Fogjunk tehát valahára ehhez-is, ha már az idegen szóknál maradni nem akarunk; Isten-is segíti a' merészeket, így szól a' deák közmondás. Közljük tehát ez uttal ön véleményünket a' rejtvények különféle neveiről; ne adjon-fel, kérjük, azokon senki, mert az elfogadásra senkit sem erőltethetünk. Vegyék a' jó szándékot jó neven, 's a' ki jobbat tud javasolni, ne terheltelessék velünk közleni, szívesen elfogadjuk, ha jól kifejezi a' dolog természetét. Addig-is pedig előhozandó ön nevezeteinket fogjuk használni.

A' rejtvény (találós mese, szójáték) több nemekre oszlik. Nevezetesebbek ezek:

1) Komoly rejtvény (Aenigma), melly valamelly komoly nemű egyes szónak (p. o. szemnek, embernek) minéműségeit, tulaj-

*) Potentissimi Hungariae, Bohemiaeque Regis Ferdinandi in Civitatem regiam Hungariae Stuhlweissenburgum ingressio, coronatioque. Antwerpiae 1527. — Ujra nyomtatott: Casp. Ursini Velii de bello Pannonico Vindobonae 1762. 182—188 l. — és Kovavich Márk: Solenn. Inaug. Pest. 1790. 1—6 l.

donságait csak példázolva (allegorice) úgy írja-le, hogy azokból a feladott tárgyat ki lehessen találni.

2) Tréfarejtvény (Griphus) az előbbinek rokona, csak hogy ennek valamely tréfás szó a tárgya. A régi Görögök minden rejtvényt, találós kérdést Griphnek neveztek, a mi tulajdonképpen hálót jelent. Illyeket adtak ők fel vendégségeik közben, 's az által mulató társaikat zavarodásba igyekeztek hozni. Az el nem találónak sóval elegyített valamely italt kellett egyszerre ki innia; a ki pedig eltalálta, koszorút nyert jutalomul.

3) Szórejtvény (Logogriphus), ha valamely szó — már magában - is, vagy vissza felé olvasva, vagy annak fel osztott szótagjai (syllaba) akár úgy, mint iratnak, akár vissza felé olvasva, vagy ha valamely betűt veszünk-el tőle, vagy ha egyet hozzá teszünk, — különfélet jelenthet p. o. lopótűk.

4) Hasonszórejtvény (Homonymie), ha ugyan azon szó más értelmet-is jelent p. o. ökörszem.

5) Visszaszórejtvény (Rákrejtvény, Palindrom), ha a szó vissza felé olvasva éppen úgy hangzik, mint ha előről olvastatnék p. o. Anna.

6) Tagrejtvény (Charade a' Francziáknál), a szórejtvénnyel majd egyet tesz, csak hogy a tiszta charade-ban csupán az egyes szótagoknak kell és szabad valamit jelenteniek.

7) Csererejtvény (Anagramma) mellynek feladott szavából, ha betűjeit öszve vissza hányjuk, és felcseréljük, különféle értelmű újabb szavakat készíthetünk p. o. Gyalu, gyula.

8) Kérdőrejtvény (mesés kérdés, a' Francziák Calemberg gróf nevérol, Calemboure vagy Calamboure-nak hívják) mellynek feladott tárgya olly egyes vagy öszve tett szó, melly ugyan azon hangzatú kimondással más valamit-is jelenthet, ha mindjárt ezen más értelmű szóban változik-is valamely betűnek vagy szótagnak írásbeli módja, vagy ha valamely betű el-is vétetik, vagy hozzá adatik, csak hogy ezen változás által a' másik szónak kimondásbeli hangzatja meg ne változzék. Nem kell tehát itt az orthographiára, hanem csak a' hang hasonlatosságára tekinteni. Ez a' rejtvény többnyire kérdő formában tétetik. — E' nemhez tartoznak minden egyéb mesés kérdések-is.

Szórejtvény.

Emberi lak vagyok én, három jelű névre tevék szert,
Vedd fejemet, 's olyanról mondhatsz, kit ver az esső;
Megfordítva leled bennem fel régi nevét egy
Hajdani ősháznak, kit tipra királyi harag szét.

Fogarasy János.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiacz 86 szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi.